

OSLO TINGRETT

Kan gjengis offentlig

Den 17. januar 2002 ble det avholdt rettsmøte i Oslo Tinghus for avsigelse av

D O M

Rettens formann:	Tingrettsdommer Kåre Røkkum
Juridisk meddommer:	Tingrettsdommer Christian Bommen
Meddommere:	Brita Helen Hoel Anita Aukrust Odd Amundsen
Sak nr. :	01-09698 M/41

Den offentlige påtalemyndighet

Aktor:	Statsadvokat Berit Sagfossen
--------	------------------------------

mot

nr. 1: Joe Erling Jahr, født 11 11 81
nr. 2: Ole Nicolai Kvisler, født 23 07 79
nr. 3: Veronica Andreassen, født 16 02 83

Forsvarer for nr. 1:	Høyesterettsadvokat Tor Erling Staff Advokat Trygve Staff
Forsvarer for nr. 2:	Advokat Geir Lippestad
Forsvarer for nr. 3:	Advokat Tor Kjærvik
Bistandsadvokat:	Advokat Nicolai Bjonness

Etter rådslagning og stemmegivning for lukkede dører ble det for åpne dører avsagt slik

d o m :

Joe Erling Jahr, født 11. november 1981, p. t. i varetekt. Ugift og har ingen forsørgelsesbyrde. Han er lærling. Uformuende.

Ole Nicolai Kvisler, født 23. juli 1979, Martin Linges vei 13, 0692 Oslo. Ugift og har ingen forsørgelsesbyrde. Han er glassmedarbeider. Uformuende.

Veronica Andreassen, født 16. februar 1983, Plommeveien 3 A, 4635 Kristiansand. Ugift og har ingen forsørgelsesbyrde. Hun er uten fast arbeid. Uformuende.

Ved tiltalebeslutning utferdiget 6. september 2001 av Oslo statsadvokatembeter, rettet under hovedforhandling, er Jahr, Kvisler og Andreassen satt under tiltale ved Oslo tingrett til fellelse etter:

I

Straffeloven § 233, 1. og 2. ledd

for å ha forvoldt en annens død og det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter.

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

nr. 1 Jahr og nr. 2 Kvisler

Fredag 26. januar 2001 ca. kl. 2345 på Åsbråten i Oslo drepte de 15 år gamle Benjamin Hermansen. Drapet var uprovosert og rasistisk motivert. Benjamin Hermansen ble stukket med kniv i brystet, ryggen og i høyre overarm. Knivstikket i brystet gikk inn i hjertet. Han døde av forblødning.

II

Straffeloven § 229, 3. straffalternativ jfr. § 232

for under særdeles skjerpene omstendigheter å ha skadet en annen på legeme, og legemsbeskadigelsen hadde døden til følge, eller medvirket til dette.

Ved avgjørelsen av om det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter er det særlig lagt vekt på at overtredelsen er skjedd uprovosert og er rasistisk motivert.

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

nr. 3 Andreassen

Fredag 26. januar 2001 i Oslo, kort tid før det i post I beskrevne forhold, i bil sammen med Joe Erling Jahr og Ole Nicolai Kvisler, holdt hun utkikk etter noen "utlendinger" som kunne "tas". Da hun på Åsbråten observerte to for henne ukjente personer av utenlandsk opprinnelse, hvorav den ene var Benjamin

Hermansen, gjorde hun Kvisler oppmerksom på disse, hvorpå Kvisler stanset bilen. Kvisler og Jahr gikk ut av bilen hvorefter Benjamin Hermansen ble tilføyd knivstikk i brystet, ryggen og i høyre overarm. Knivstikket i brystet gikk inn i hjertet. Han døde av forblødning. Overtredelsen var uprovosert og rasistisk motivert.

III

Straffeloven § 229. 1. straffalternativ jfr. § 232

for under særdeles skjerpende omstendigheter å ha skadet en annen på legeme. Ved avgjørelsen av om det foreligger særdeles skjerpende omstendigheter er det særlig lagt vekt på at overtredelsen er skjedd uprovosert og er rasistisk motivert.

Grunnlag er følgende forhold:

nr. 1 Jahr.

Lørdag 2. desember 2000 ca. kl. 0500 ved Statoil bensinstasjon i Vitaminveien 1, Storo i Oslo, påførte han med kniv Ali Suleman Inayat flere kutt og/eller risp i hodet og på kroppen, deriblant et ca. 4 cm langt kutt i nakken som måtte syes med 4 sting. Overtredelsen var uprovosert og rasistisk motivert.

IV

Straffeloven § 229. 1. straffalternativ jfr. § 232 jfr. § 49

for under særdeles skjerpende omstendigheter å ha forsøkt å skade en annen på legeme. Ved avgjørelsen av om det foreligger særdeles skjerpende omstendigheter er det særlig lagt vekt på at overtredelsen er skjedd uprovosert og er rasistisk motivert.

Grunnlag er følgende forhold:

nr. 3 Andreassen

Til tid og på sted som nevnt under post III forsøkte hun å knuse en ølflaske i hodet på Ali Suleman Inayat, men bommet slik at ølflasken ble knust i bakken. Overtredelsen var uprovosert og rasistisk motivert.

V

Straffeloven § 228, 1. ledd jfr. § 232

for under særdeles skjerpende omstendigheter å ha øvet vold mot en annens person. Ved avgjørelsen av om det foreligger særdeles skjerpende omstendigheter er det særlig lagt vekt på at overtredelsen er skjedd uprovosert og er rasistisk motivert.

Grunnlag er følgende forhold:

nr. 3 Andreassen

Til tid og på sted som nevnt under post III sparket hun Ali Suleman Inayat en eller flere ganger i hodet mens han lå nede. Overtredelsen var uprovosert og rasistisk motivert.

Hovedforhandlingen ble påbegynt 3. desember 2001 og varte i til sammen 14 rettsdager med prosedyre 3. og 4. januar 2002. Retten har vært satt som forsterket rett, jfr straffeprosessloven § 276 andre ledd.

Samtlige tiltalte møtte og ga forklaringer. Tiltalt nr 1 Jahr erkjente seg delvis straffskyldig etter post III, men for øvrig ikke straffskyldig etter tiltalebeslutningen. Tiltalt nr 2 Kvisler erkjente seg ikke straffskyldig. Tiltalt nr 3 Andreassen erkjente seg delvis straffskyldig etter post IV og V i tiltalebeslutningen, men ikke straffskyldig etter post II.

Det ble avhørt 42 vitner, herunder ble 1 vitne avhørt som sakkyndig vitne. Retten hørte videre forklaringer fra de rettspsykiatriske sakkyndige og en nevropsykologisk sakkyndig samt rettsmedisinsk sakkyndig. Dokumentasjonen fremgår av rettsboken. Retten foretok befaring av det åstedet som er omhandlet i post I sammen med aktor, forsvarerne samt noen polititjenestemenn, som senere avga vitneforklaringer.

Aktor påsto de tiltalte domfelt i samsvar med tiltalebeslutningen. For tiltalt nr 1 Jahr la hun ned påstand om fengsel i 21 år, for tiltalt nr 2 Kvisler fengsel i 19 år og 4 måneder og for tiltalt nr 3 Andreassen påstand om fengsel i 2 år og 6 måneder. Det ble videre av aktor og bistandsadvokaten lagt ned påstand om betaling av erstatning og oppreisning med beløp som retten kommer nærmere tilbake til.

Forsvarerne for tiltalt nr 1 Jahr la ned påstand om at han frifinnes for tiltalens post I og for øvrig anses på mildeste måte, at oppreisningskravet reduseres og at han frifinnes for oppreisningskravet fra Ali Suleman Inayat.

For tiltalt nr 2 Kvisler la forsvareren ned påstand om frifinnelse og at erstatnings- og oppreisningskravet reduseres.

Forsvareren for tiltalt nr 3 Andreassen påsto henne ansett på mildeste måte.

Retten bemerker:**Skyldspørsmålet****Post III, IV og V i tiltalebeslutningen**

Retten finner det naturlig å behandle tiltalepunktene i kronologisk rekkefølge. Dette innebærer at retten først vil behandle de forhold som er omhandlet i postene III, IV og V i tiltalebeslutningen. Bare Jahr og Andreassen står tiltalt for disse forhold i den foreliggende sak. For sin befatning med disse forholdene er Kvisler ved Oslo byretts dom av 26. juni 2001 domfelt for overtredelse av straffeloven § 227 første straffalternativ og § 228 første ledd.

Om aftenen 1. desember og natten til lørdag 2. desember 2000 deltok blant annet Jahr og Andreassen på en fest i en leilighet som Kvisler disponerte i Grefsenveien i Oslo. Det ble drukket alkohol, og det legges til grunn at alle som var der var mer eller mindre fulle. Samtlige hadde mer eller mindre tilknytning til nazistiske miljøer.

Sent på natten, antagelig noe etter kl 0400, gikk Andreassen sammen med 2 andre festdeltagere, Linn Jacobsen og Joakim Utne, til Statoilstasjonen på Storo for å kjøpe sigaretter og mineralvann. Hun tok med seg Kvislers hund som er angitt å være enten av Pitbull- eller Amstaffrasen. Hun hadde Kvislers jakke på seg. Den hadde norsk flagg på ryggen og var visstnok utstyrt med Sørstatsflagg og symboler som forbindes med nazisme.

På bensinstasjonen traff Andreassen, og dem hun var sammen med, en del gutter som må ha kommet til stasjonen før henne. Til sammen var det tale om 7 gutter som egentlig besto av 2 grupperinger, men hvor det til dels var innbyrdes kjennskap mellom guttene. Av guttene var det 2 som hadde utenlandsk bakgrunn, nemlig Ali Suleman Inayat som har pakistansk bakgrunn og en gutt som visstnok kommer fra Somalia.

Det oppsto kontakt mellom Andreassen og dem hun var sammen med, og guttene. Det ble snakket om hunden Andreassen hadde med seg. Etter hvert kom man også inn på hennes påkledning og det synes på det rene at det ble kommentert at Andreassen var nynazist.

Hun reagerte kraftig på dette og sa at utlendingene kunne dra hjem, at hun elsket Norge og ville ha landet tilbake slik det en gang var. Andreassen fikk Linn Jacobsen til å ringe Kvisler og be ham om å komme til stedet. Kvisler, Jahr og en tredje person, Erik Lauritzen, kom løpende etter kort tid. De fleste av guttene synes da å ha begynt å gå fra stedet, men Ali Suleman Inayat var fortsatt til stede, blant annet fordi han spurte Andreassen hva hun mente med en nedsettende bemerkning om pakistanere.

Retten finner det bevist at Jahr hadde med seg en kniv som han angivelig skal ha tatt med seg fra kjøkkenet i leiligheten i Grefsenveien da han løp derfra. Kniven er ikke funnet, og Jahr hevder han kastet kniven da han gikk tilbake til leiligheten. Retten finner det bevist at Jahr løp på Ali og fikk ham i bakken. Jahr satte seg deretter oppå ham. Han tilføyde så Ali flere kutt og risp i hode- og halsregionen og andre steder på kroppen med kniven. Retten bygger her på det Jahr har forklart til politiet og på det som fremgår av en dokumentert legeuttalelse. Av uttalelsen fremgår at Ali ble påført et ca 4 cm langt og ca 1 cm dypt kutt i midtre del av nakken, et ca 1 cm langt kutt i bakhodet, 3 overfladiske risp ca 10-15 cm lange på venstre side av flanke/brystkasse, 2 overfladisk kutt på ca 1 cm på et lår og et ca 8 cm langt overfladisk risp på høyre kinn. Såret i nakken ble sydd med 4 sting. Rispet på høyre kinn, som sprikte, ble tapet.

Retten finner det etter dette bevist at Jahr har skadet Ali på legemet. Det finnes bevist, også etter hans egen forklaring, at Jahr gjorde dette forsettlig. Han overtrådte derved straffeloven § 229 første straffalternativ.

Det finnes videre, blant annet ved Andreassens egen forklaring, bevist at hun kastet en flaske mot hodet til Ali for å skade ham. Hun bommet slik at flasken ble knust da den traff bakken. Hun handlet med skadeforsett. På samme grunnlag finner retten bevist at hun, etter at Jahr hadde fått Ali i bakken og mens Jahr satt oppe på ham, flere ganger sparket og traff Ali blant annet i hodet. Hun handlet forsettlig.

Andreassen er derfor skyldig i forsøk på overtredelse av straffeloven § 229 første straffalternativ og straffeloven § 228 første ledd.

Post I og II i tiltalebeslutningen

Retten har funnet det bevist at Jahr og Kvisler forsettlig forvoldte Benjamin Hermansens død og at de må dømmes i henhold til tiltalebeslutningens post I. Retten har funnet det bevist at Andreassen har medvirket til Benjamins død og at hun må dømmes overensstemmende med tiltalebeslutningens post II.

Retten finner innledningsvis grunn til å bemerke at de bevismessige sider ved hendelsene på Holmlia den 26. januar 2001 er sammensatte og kompliserte. Det må anses å være på det rene at Jahr overfor Kvisler og Andreassen tilkjennega at han skulle ta på seg all skyld for Benjamins død. Kvisler og Andreassen hadde anledning til å snakke sammen om drapet før de ble pågrepet av politiet, og det er liten grunn til å tro at deres senere forklaringer til politiet har vært upåvirket av dette. Det må også ses hen til at Andreassens følelser for Kvisler neppe har vært uten betydning under de avhør hun har vært gjennom.

Når det gjelder Jahr spesielt, peker retten på at han i noen sammenhenger – også i retten – har tilkjennegett at han fortjener dødsstraff for forvoldelsen av Benjamins død. I gjerning har han imidlertid ikke tatt noe ansvar. Han flyktet til Danmark etter drapet, han motsatte seg utlevering til Norge etter pågripelsen der, han har nektet å avgi forklaring til politiet før han hadde tilgang til de øvrige implisertes forklaringer og han har kun vært villig til å forklare seg én gang for politiet. Han har nektet straffeskyld og åpenbart forklart seg usant om sin befatning med drapet. Av denne grunn kan det festes liten lit til hans forklaringer. I tillegg til å minimalisere egen skyld har han erklært at han ikke kan se noen hensikt i at tre skal sone for en persons død, og han har gjennom sine forklaringer søkt å unngå å inkriminere medskyldige.

Det er ett hovedvitne i saken – nemlig Benjamins nære venn Hadi Ghalegolabi. Retten legger avgjørende vekt på hva han har forklart til politiet i de første avhørene og under rekonstruksjonen på åstedet. Som for de fleste vitner er hans erindring av hendelsesforløpet preget av den tid som har gått etter drapet. Ved vurderingen av hans forklaring i retten kan det ikke ses bort ifra glemsel, erindringsforskyvninger og påvirkningen av massemedienes gjengivelser av de kritiske minuttene. Dessuten er Hadi ung og kan ikke forventes å være i stand til å skille godt mellom den opplevelse av hendelsesforløpet han har gitt politiet kort tid etter og den erindring han i dag har. For en

person som er så ung er det neppe uvanlig at det oppleves slik at det er den erindring han har i dag som er virkeligheten slik den utspant seg nesten ett år tidligere. Under hovedforhandlingen forklarte Hadi seg avvikende i forhold til sine politiforklaringer på flere punkter, og han var ganske bestemt på at det var slik han husket hendelsene under hovedforhandlingen som var det riktige. Dette til tross – retten har stor tillit til at Hadi forklarte seg i overensstemmelse med virkeligheten da han kort tid etter drapet forklarte seg for politiet.

Det er også flere andre åstedsvitner. Felles for dem alle er at de kun har sett og/eller hørt deler av hendelsesforløpet. Også disse vitnenes politiforklaringer er langt mer å stole på enn forklaringene gitt i retten ett år etter. I tillegg til vanlig glemsel og erindringsforskyvninger er det – på grunn av den store interesse massemediene har vist saken – svært vanskelig for så vel vitner, som for retten, å skille mellom det de faktisk har registrert på åstedet og inntrykk som har kommet til senere.

Jahr og Kvisler har fra 1998 kjent hverandre eller visst hvem den andre var. Bakgrunnen for deres bekjentskap var at de begge hadde tilknytning til det nynazistiske miljøet i Oslos østre bydeler. Fra første halvdel av desember 2000 bodde de sammen i en leilighet som Kvisler leiet i Martin Linges vei 13 i Bøler bydel hvor det i hvert fall på denne tiden eksisterte nynazistiske grupperinger. Også Andreassen bodde i leiligheten. Hun var blitt kjæresten til Kvisler samtidig som tildragelsen på Storo fant sted som beskrevet ovenfor. Dessuten bodde Erik Lauritzen i leiligheten. Han er kjent fra det nynazistiske miljøet. Retten legger til grunn at de som bodde i leiligheten dekket sine andeler av leien. I hvert fall Jahr var i arbeid på det tidspunkt som her er aktuelt idet han hadde lærlingkontrakt som platearbeider.

Fredag 26. januar 2001 foretok Kvisler og Jahr en biltur til Halden. Turen ble påbegynt etter arbeidstid denne dagen. Bakgrunnen for turen var at de kjørte en bekjent av Kvisler dit. På tilbaketuren var de mesteparten av strekningen alene i bilen. Det er ikke fremkommet noe om hva de snakket om under turen, herunder eventuelt om hva de skulle gjøre etter tilbakekomst til Oslo. Det er heller ikke eksakt klarlagt når de kom tilbake til leiligheten i Martin Linges vei, men retten legger til grunn at de var tilbake i hvert fall før kl 2200, for øvrig sammen med Petter Gundersen, som de hadde hentet i hans hjem på

tilbaketuren. Foruten Andreassen og Erik Lauritzen befant det seg 2 andre personer i leiligheten.

Ved tilbakekomsten til leiligheten dusjet Kvisler. Etter en stund dro Kvisler, Andreassen og Jahr ut på en biltur. De tiltalte har gitt noe forskjellige begrunnelser for hvorfor de dro på denne turen. Deres forklaringer om dette har også variert noe over tid. At det forholder seg slik med deres forklaringer, ser retten som en klar indikasjon på at de tiltalte vil tildekke dette forholdet. Retten ser imidlertid ikke tilstrekkelig grunn til å gå inn på detaljene her, for etter rettens oppfatning er det under enhver omstendighet ikke sikker nok bevismessig dekning for å fastslå at det forut for eller ved avreisen forelå noen bestemt hensikt med turen. Retten vil likevel her spesielt nevne at både Jahr og Andreassen har forklart at hensikten med turen var å finne en forretning hvor de kunne handle. Til politiet har Kvisler bestemt benektet dette, mens han i retten har antydnet at dette muligens er riktig. Retten anser det helt usannsynlig at dette kan ha vært formålet med turen tatt i betraktning hvor turen i første omgang ble avsluttet. Innkjøp som det ikke er unaturlig kan bli foretatt etter forretningenes normale stengetid, kunne vært gjennomført langt nærmere Martin Linges vei. Når retten spesielt har nevnt dette forholdet, er det for konkret å synliggjøre at de tiltaltes forklaringer på flere punkter er svært lite å stole på. For øvrig vil retten nevne at Andreassen, etter at hun ble løslatt fra varetekt, tok kontakt med POT (nå PST) blant annet for å få beskyttelse i anledning av at hun angivelig skal ha blitt truet på bakgrunn av det hun hadde forklart til politiet om saken. I løpet av denne kontakten ga Andreassen blant annet uttrykk for at hun visste at Jahr tok med seg kniv før de dro fra leiligheten og at også Kvisler visste at han hadde med seg kniv. Andreassen har senere gått tilbake på denne forklaringen og har angitt at grunnen til at hun opplyste dette til POT var at hun var blitt truet til å påta seg noe av skylden for drapet på Benjamin Hermansen. Retten mener det er god grunn til å tro at det Andreassen oppga til POT om kjennskap til kniv var riktig. På bakgrunn av det som ovenfor er angitt om hennes troverdighet, har retten likevel ikke funnet å kunne legge avgjørende vekt på dette utsagnet ved vurderingen av spørsmålet om det forelå noen bestemt hensikt med turen de dro ut på. I retten har for øvrig Kvisler forklart at han tok opp med Lauritzen spørsmålet om å slå tilbake overfor en gjeng fra Lambertseter som Lauritzen skal ha fått juling av, men at Lauritzen ikke ville inngå på dette fordi han var beruset og trett. Det Kvisler således har forklart er etter rettens oppfatning egnet til å antyde at voldsanvendelse i hvert fall fra hans side ikke var et helt uaktuelt tema før turen startet. I tilknytning til dette bemerkes at et vitne, som har gått

sammen med Kvisler på skolen, har forklart om en samtale hun hadde med Kvisler kort tid før 26. januar 2001. Kvisler har benektet å ha snakket med dette vitnet slik hun har forklart. Retten kommer nærmere tilbake til dette, men vil her påpeke at om Kvisler har sagt det vitnet har forklart, er det et ganske sterkt indisium på at i hvert fall Kvisler allerede før avreisen hadde en bestemt hensikt med turen.

Turen ble foretatt i en bil av sedantypen som Kvisler disponerte og med ham som fører. Det er ellers på det rene at ingen av de tiltalte under turen var påvirket av alkohol eller andre rusmidler. Jahr har erkjent at han ved avreisen tok med seg en kjøkkenkniv. Kvisler har benektet å ha kjent til dette. Det samme har de øvrige som var til stede i leiligheten ved avreisen. Andreassen har som nevnt i en forbindelse opplyst at hun var kjent med at Jahr hadde med seg kniv. Bevisvurderingen her kommer retten nærmere tilbake til. Hadi Ghalegolabi, hvis vitneforklaring retten vil komme tilbake til, har forklart seg om hvordan de tiltalte satt i bilen, blant annet at det satt 2 personer i baksetet. Etter det som ellers foreligger om dette, blant annet det politiet fant ved undersøkelse av bilen, legger retten her de tiltaltes forklaringer til grunn om at Andreassen satt i høyre forsete og at Jahr satt i baksetet bak henne.

Det er ikke nærmere klarlagt hvilken kjørerute som ble fulgt under turen. Dette er heller ikke noe sentralt spørsmål. Det sentrale er at turen endte i Holmliaområdet i Søndre Nordstrand bydel, hvor det ble kjørt innom forskjellige boområder som dette distriktet består av. Turen endte til slutt i det området som heter Åsbråten. Kvisler kjørte her opp en vei som også blant annet lokalbussen i området benytter. Kjøreveien, i hvert fall hovedveien, ender der i en rundkjøring med en tilgrensende parkeringsplass. Bebyggelsen i området er preget av relativt lav blokkbebyggelse. I den ene av blokkene, som har tverrenden vendt mot rundkjøringen, er det i den etasjen som ligger i gateplan en dagligvareforretning tilhørende Spar-kjeden. Det er i dette området en nivåforskjell mellom gateplanet rundt forretningslokalet og vareleveringen. Denne forskjellen er markert med en mur som går mellom bygningskroppen og det området i tilknytning til rundkjøringen hvor innkjøring på gateplanet ved forretningen kan skje. Største høyde på denne muren er ca 1 meter. Oppe på muren er plassert et gjerde som er 1 meter høyt regnet fra øvre kant av muren. Innkjøringen fra rundkjøringen er i dag delvis stengt med en bominnretning som ikke var der 26. januar 2001. Kjøring gjennom området ved forretningen er teknisk sett mulig, men fremstår etter forholdene på stedet som lite naturlig.

For øvrig bemerkes at inngangen til forretningen er plassert henimot motsatt ende av blokken sett fra rundkjøringen. Avstanden fra inngangsdøren til den nevnte mur og gjerde, er ca 30 meter.

Selv om det som nevnt ikke er ført tilstrekkelig sikkert bevis for at det ved avreisen forelå noen bestemt hensikt med turen, finner retten det bevist at det i hvert fall i løpet av turen fremkom en slik nærmere hensikt. Retten finner det nemlig bevist at Andreassen fikk i oppdrag av Kvisler å se etter personer som kunne skremmes eller tas. Andreassen har forklart seg noe vagt og varierende om hvilken personkategori hun skulle se etter. Til dels har hun sagt at hun skulle se etter ungdommer, til dels etter utlendinger. Det er rettens oppfatning at det ikke kan herske tvil om hva det var hun skulle se etter, nemlig etter personer som først og fremst hadde mørk hudfarge og at spørsmålet om vedkommende var utlending eller innlending ikke spilte noen rolle. Dette standpunkt støttes naturligvis av at det under kjøreturen rent faktisk var en mørkhudet person som ble angrepet og dessuten av at nynazist-gruppenes hat først og fremst er rettet mot mørkhudede i tillegg til jøder, noe som helt klart fremgår av tegninger, plakater og propagandamateriale som er funnet i den leiligheten de tiltalte bodde i. At de var på utkikk etter personer med annen hudfarge, styrkes også av det forhold at kjøreturen gikk til Holmliaområdet som har et betydelig innslag av personer med slik hudfarge. Sagt på en annen måte: Hvis man treffer på personer i Holmliaområdet, er det ikke liten sannsynlighet for at vedkommende har en annen hudfarge enn etniske nordmenn flest.

Benjamin Hermansen var født 29. mai 1985. Hans mor er norsk med hudfarge som de langt fleste nordmenn har. Hans far var fra Mali i Vest-Afrika og hadde en hudfarge som er typisk for folk derfra. Benjamin hadde derfor, slik hans mor har karakterisert det, en lysebrun hudfarge. Han var født i Norge, var norsk statsborger og bodde hele sitt liv her i landet. Faren døde i 1989, og moren hadde siden omsorgen for ham. Han var morens eneste barn. Moren har betegnet Benjamin som en utadvendt og åpen unge som var energisk, aktiv og veldig levende. Han synes å ha hatt en stor venneflokk. Han var aktiv innen blant annet idrett. Han synes, i hvert fall ikke i lokalmiljøet, å ha opplevd spesielle problemer med grunnlag i sin etniske bakgrunn. Det er blitt opplyst at Benjamin under en fotballturnering med sitt lag i Danmark, skal ha blitt angrepet av nynazister der. For øvrig har hans klassestyrer på ungdomsskolen som vitne forklart at Benjamin høsten 1999 sammen med en kamerat arbeidet med en prosjektoppgave om nynazisme. Klassestyren

har forklart at hun aldri opplevde at Benjamin ”slenget med leppa” og at hun ikke kjente til at han kunne ty til vold.

En av Benjamins nærmeste kamerater var Hadi Ghalegolabi. Hans foreldre er iranere. Han ble kjent med Benjamin da han flyttet til Holmlia i 11-12 års alderen. De ble bestevenner da de begynte på ungdomsskolen, men de gikk ikke i samme klasse. Hadi har forklart at de regelmessig så hverandre hver dag. Deres hjem lå forøvrig nær hverandre. De hadde begge sine hjem i kort avstand fra Spar-butikken som er nevnt ovenfor.

Fredag 26. januar 2001 var Benjamin syk og ikke på skolen. Ca. klokken 2200 om kvelden ringte han imidlertid til Hadi og spurte om de kunne møtes. Foruten å skulle snakke sammen, var hensikten med møtet at de skulle bytte deksler til sine mobiltelefoner. Et møte ble avtalt, og Benjamin og Hadi traff hverandre ved rundkjøringen og gikk derfra til inngangsdøren til butikken hvor de ble stående og snakke sammen en viss tid. Det er helt på det rene at verken Benjamin eller Hadi ved anledningen hadde noen form for bevæpning med seg. For å illustrere det tidsforløp som er aktuelt i saken, skal her bemerkes at siste telefonsamtale mellom Benjamin og Hadi, som må ha funnet sted kort tid før de traff hverandre, i følge fremlagt telefonutskrift skjedde kl 2331. Politiet mottok første melding om det som hadde skjedd kl 2343. Det må legges til grunn at Benjamin da var død eller i hvert fall blitt skadet slik at han døde. Hadi har forklart at møtet mellom ham og Benjamin forutsetningsvis skulle vare 10 minutter. At det var forutsatt et kort møte, bestyrkes av det forhold at Benjamin hadde på seg pyjamasbukser. De begivenheter som førte til at Benjamin døde, må således ha skjedd i løpet av meget kort tid all den stund Hadi har forklart at han og Benjamin var omtrent ferdig med samtalen og skulle gå bort fra stedet, da det som har ført til tiltalen startet.

De tiltalte har forklart seg noe svevende og litt forskjellig om hvordan de først kom i kontakt med Benjamin og Hadi. Jahr har forklart at Kvisler kjørte inn på området ved butikken og stanset ved inngangsdøren, og at guttene, som var Benjamin og Hadi, deretter kom gående mot og forbi bilen. Denne forklaringen føyer seg inn i bildet om at de var ute på en handleturn. Retten fester ikke lit til forklaringen og finner det på grunnlag av Hadis vitneforklaring, som i adskillig grad styrkes av Andreassens forklaring, bevist at det var Andreassens oppdagelse av de 2 guttene stående ved butikken og hennes påvisning av dette overfor Kvisler som var grunnen til at han kjørte inn foran butikken. En skisse som

Andreassen tegnet visstnok under sin andre politiforklaring, og som er blitt forevist retten, bestyrker her rettens standpunkt. Retten legger vekt på dette fordi det viser at det var en aktiv og villet handling som gjorde at de tiltalte kom i kontakt med guttene.

Når det gjelder det som deretter skjedde bygger retten bevisvurderingen foruten på de tiltaltes forklaringer på flere vitneforklaringer og spesielt på forklaringen fra Hadi Ghalegolabi, samt de tekniske bevis. Ved vurderingen av vitneforklaringene bemerkes for det første at hendelsen skjedde like før klokken 24 en januarnatt. Området var imidlertid relativt godt opplyst, men hva de forskjellige har sett kan naturligvis i noen grad ha vært påvirket av lysforholdene. Det bemerkes videre, som retten allerede har vært inne på, at det som førte til at Benjamin Hermansen ble drept, skjedde i løpet av meget kort tid. Hva vitnene har hørt og sett og hvordan de har oppfattet situasjonen vil derfor kunne være sterkt avhengig av hvilken del av hendelsesforløpet de har observert. Endelig vil retten igjen peke på at saken praktisk talt straks etter at drapet hadde skjedd ble omfattet med betydelig offentlig interesse, noe som medførte svært omfattende mediedekning og blant annet et fakkeltog mot rasisme som visstnok skal ha vært det største fakkeltøget noensinne her i landet. Vitnene har således hatt tilgang til en betydelig informasjonsmengde som det ikke kan utelukkes kan ha virket inn på deres forklaringer. Disse forholdene har retten ved bevisvurderingen vært seg sterkt bevisst. Retten har også vært seg bevisst det forhold som er fremhevet av Jahrs forsvarere; nemlig at Jahr påtar seg skylden for det andre har gjort. I lys blant annet av at Jahr har sagt at han ikke ser noen hensikt i at 3 personer skal sone for at et menneske er død, mener retten det kan være en god del hold i forsvarernes anførsel. Det synes i hvert fall på det rene at Jahr i sine forklaringer bevisst holder Kvisler og Andreassen mest mulig utenfor det som skjedde på Holmlia.

I det følgende vil retten gå nærmere inn på forklaringen til sakens hovedvitne Hadi Ghalegolabi. Som nevnt tidligere legger retten først og fremst vekt på det han forklarte til politiet kort tid etter drapet. Hadi har forklart at da han og Benjamin hadde bestemt seg for å gå hjem, kom en bil inn på området ved butikken og stanset brått like foran de to. Guttene begynte å gå forbi bilen i retning mot rundkjøringen. Hadi så da at sjåføren, som altså var Kvisler, var skallet på hodet. Han oppfattet det slik at det satt en mann og en kvinne i baksetet. Også mannen som satt i baksetet var skallet eller i hvert fall hadde meget kort hår. Guttene gikk rolig forbi bilen. De så at sjåføren gikk ut av bilen og bak denne og over på motsatt side av bilen hvor han åpnet høyre bakdør. Da guttene var

kommet ca 5 meter bak bilen spurte Benjamin Hadi om han så det samme som ham. Til dette svarte Hadi: ”Ja, nazister” eller noe lignende, hvorefter guttene fortsatte å gå. Hadi har forklart at denne samtalen foregikk så stille at han ikke tror at noen andre kan ha hørt det. Han hørte deretter raske skritt bak seg, og han snudde seg og så da at sjåføren og passasjerer hadde begynt å løpe etter dem. Også guttene tok til å løpe. Han som hadde vært sjåfør fikk tak i Benjamin som imidlertid kom seg løs. Begge forfølgerne fikk deretter tak i Benjamin som enda en gang kom seg løs. Hadi forklarte at de to første gangene sjåføren og/eller passasjerer fikk grepet fatt i Benjamin, så det for ham ut som de tildelte ham slag og spark. Hadi observerte ikke hele tiden hva som fant sted, og det han har forklart bygger på det han skal ha sett ved å se seg tilbake mens han løp eller ved å snu seg når han stanset opp i løpingen. I sistnevnte situasjon, fra et sted i rundkjøringen, så han at passasjerer stengte veien for Benjamin da han nærmet seg området hvor innkjøring skjer fra rundkjøringen. Dette førte til at Benjamin beveget seg fra dette området og mot gjerdet på muren ved vareleverings-området og prøvde å hoppe over dette gjerdet. Han som hadde kjørt bilen, fikk imidlertid på dette tidspunkt tak i Benjamin slik at han ikke fikk til et skikkelig hopp over gjerdet, men ble liggende på bakken på motsatt side av gjerdet. Han som hadde vært passasjer løp nå mot den liggende Benjamin, satte seg på ham og hugg ham flere ganger, antagelig 4-5 ganger, med en kniv. Hadi har forklart at også sjåføren forsøkte å komme seg over gjerdet, men at før han fikk gjort dette kom passasjerer og satte seg oppå Benjamin. Sjåføren løp da tilbake til bilen og rygget denne ut i rundkjøringen hvor passasjerer satte seg i baksetet, hvorefter bilen kjørte bort. Hadi har forklart at han mens dette pågikk ikke hørte noen av de tiltalte si noe. Derimot hørte han at Benjamin 2-3 ganger ropte ”hva faen” eller lignende.

Benjamin hadde på dette tidspunkt reist seg og beveget seg i retning sitt hjem. Han falt imidlertid om etter 30-40 meter på det stedet det ble konstatert at han døde.

Før retten går nærmere inn på riktigheten av det Hadi har forklart og de tiltaltes roller, nevnes at det naturligvis ble foretatt obduksjon av Benjamin. Av den rettsmedisinske undersøkelsen fremgår at Benjamin var påført 3 lesjoner, nemlig i høyre overarm, i brystet og i ryggen. Lesjonen i armen besto på utsiden av en 3,8 cm lang skjærelasjon med skarpe kanter og spisse ender. På innsiden av armen var lesjonen 0,7 x 0,4 cm. Det var kanal mellom disse lesjonene. Dette innebærer at det er ett stikksår i høyre overarm der kniven må ha trengt inn fra armens ytterside og skåret seg tvers igjennom armen og ut på armens

innside. Lesjonen i brystet var en 3,5 cm lang og 2 cm bred skarpskåren lesjon gjennom høyre brystvorte som fortsatte inn i brystveggen med overskjæring av bruskdelen av 4. og 5. høyre ribben. Det ble også påvist flere indre lesjoner som sammenholdt med at det kun er én korresponderende lesjon i brystveggen og huden over tyder på at stikkvåpenet kan ha vært trukket noe ut og så ført inn igjen en eller flere ganger. Den rettsmedisinske sakkyndige har i retten fremholdt at dette også kan skyldes at Benjamin har beveget på kroppen mens kniven satt i brystet hans. Lesjonen på ryggen besto av en tilnærmet båtformet 1,1 x 0,7 cm stor, litt uregelmessig lesjon med skarp øvre kant og litt uregelmessig nedre kant. Den rettsmedisinske sakkyndige har konkludert med at døden skyldes stikklesjonen i brystet med forblødning til brysthulene. I en tilleggsuttalelse datert 11. juni 2001 har den sakkyndige uttalt at man antar at det er samme kaliber på stikkvåpenet som er anvendt på brystet og på høyre arm, mens lesjonen på ryggen mest sannsynlig er tilføyet med et stikkvåpen av annet og smalere kaliber. Den sakkyndige har fastholdt dette i sin forklaring i retten og anført at uttrykket ”mest sannsynlig” er en ganske sikker konklusjon, som imidlertid ikke helt kan utelukke at det bare er brukt ett stikkvåpen. Konklusjonen må forstås slik at det er betydelig mer sannsynlig at det er brukt 2 stikkvåpen enn at det er brukt ett slikt våpen. Den sakkyndige har for øvrig sagt at ryggstikket ikke har medført store blødninger og ikke ville ha avsatt mye blod på for eksempel en kniv. Det nevnes at det på tøyet Benjamin hadde på seg er funnet skader som korresponderer med de lesjoner han ble påført på kroppen.

Når det så gjelder de enkelte tiltaltes forhold på åstedet, bemerkes for det første at det må anses på det rene at Andreassen ikke var ute av bilen. Noen direkte eller fysisk befattning med drapet kan hun derfor ikke ha hatt. På den annen side er det på det rene, som erkjent av alle, at både Kvisler og Jahr var ute av bilen. Stort sett har de forklart seg likt med Hadi om hvordan Kvisler og Jahr steg ut av bilen, altså Kvisler først, og at han deretter åpnet høyre bakdør for Jahr. De undersøkelser av bilen som politiet foretok etterpå, har ikke påvist at det var problemer med å åpne høyre bakdør fra innsiden, slik Kvisler har forklart. Kvisler har forklart at han ikke tror at han ba Jahr komme ut, og retten har etter det som her foreligger ikke funnet å kunne trekke den konklusjon at Kvisler ved sin handlemåte ga Jahr noe pålegg eller instruks om å komme ut av bilen. Det er erkjent av Jahr at han da han gikk ut av bilen tok med seg den kniven han hadde tatt med fra leiligheten. Kvisler har benektet at han var bevæpnet.

Som nevnt har Hadi beskrevet en ordveksling mellom seg selv og Benjamin etter at de oppdaget hvilke personer som etter deres oppfatning befant seg i bilen. Hadi har forklart at han mener denne ordvekslingen ikke ble hørt av andre. Jahr har forklart at det ble sagt nazister eller skin-heads eller noe sånt, mens Kvisler ikke har forklart at det fremkom noen utsagn fra Hadi og Benjamin. Etter det som er fremkommet legger retten til grunn at ingen av de tiltalte hørte noe fra Hadi og Benjamin som ga grunn til reaksjon og at slike utsagn, hvis de har fremkommet, i hvert fall ikke spilte noen som helst rolle for at Benjamin ble forfulgt og angrepet.

Forfølgningen synes opprinnelig å ha vært rettet mot begge guttene. Hadi klarte imidlertid å løpe unna. Jahr og Kvisler klarte derfor ikke å få tak i ham. At Benjamin ikke klarte å unnsnippe, kan ha sammenheng med at han på det aktuelle tidspunkt hadde betennelse i en fot og at Hadi - som forklart av ham - tror han begynte å løpe litt før Benjamin gjorde det. Hadi ble således ikke truffet av slag og spark og heller ikke fysisk antastet på noen annen måte. Retten finner det bevist at Jahr og Kvisler ganske omgående konsentrerte seg om Benjamin og at de i hvert fall ved 2 anledninger før Benjamin nådde fram til gjerdet var i fysisk kontakt med ham. Også Andreassens forklaring må forstås slik at hun så Kvisler angripe Benjamin fysisk ved å slå og sparke etter ham. Hun forklarte opprinnelig at det var Hadi Kvisler var i kontakt med, men har måttet fragå denne forklaringen etter å ha fått vite at Hadi ikke ble tatt igjen og angrepet.

Jahr har forklart at konfrontasjonen etter hvert utviklet seg slik at han tok fram kniven og at han til å begynne med veivet og fektet med denne for å påføre Benjamin risp i huden. Retten anser det ved denne forklaringen bevist at Jahr hadde kniv fremme på området foran forretningen, dvs før Benjamin kom på andre siden av gjerdet. Også Andreassen har, i hvert fall til politiet, forklart at hun så at Jahr hadde kniv fremme bak bilen. I hvert fall etter at Jahr og Kvislers oppmerksomhet ble konsentrert utelukkende om Benjamin må de to tiltalte nødvendigvis ha befunnet seg helt nær hverandre. På grunn av dette er retten sikker på at også Kvisler så at Jahr hadde kniven fremme noen tid før forseringen av gjerdet.

Jahr, Kvisler og Hadi har forklart seg noe forskjellig om hvordan Benjamin kom over gjerdet. Jahr har forklart at Benjamin "trynet" over gjerdet og at han selv falt etter. Kvisler har forklart at Jahr hoppet over gjerdet etter Benjamin. Hadi har forklart at det var Kvisler

som var ved gjerdet tett oppi Benjamin da Benjamin kom over dette og at Jahr deretter kom inn fra siden og satte seg oppå ham. Det foreligger et par vitneobservasjoner som indikerer at også Kvisler kan ha vært på den andre siden av gjerdet og der i hvert fall slått og sparket Benjamin. Det er imidlertid ikke funnet merker etter slag og spark på Benjamin.

Ved bevisvurderingen av hva som skjedde foran forretningen, ved gjerdet og etter at Benjamin var kommet over dette, legger retten i det vesentligste Hadis forklaring til grunn. Han oppholdt seg bare noen få meter fra stedet, og retten finner ikke holdepunkt for å tro at han forklarer seg bevisst uriktig for å få både Jahr og Kvisler kjent skyldig. Hadis forklaring stemmer for øvrig relativt godt overens med hva også Jahr og Kvisler har forklart. Det sentrale for så vidt er at Jahr har erkjent å ha vært over Benjamin etter at han kom over gjerdet. Jahr har imidlertid forklart at det berodde på et uhell at kniven gikk inn i Benjamin idet kniven – har Jahr forklart – traff Benjamin da Jahr skulle ta seg for etter selv å ha falt over gjerdet. At stikkene skulle ha berodd på et uhell, er det ikke noe holdepunkt for å anta. Overensstemmende med Hadis forklaring legger retten til grunn at Jahr gjorde flere slag- eller stikkutfall mot Benjamin. Det er ikke holdepunkter for å anta at ikke knivstikkene kan ha blitt påført Benjamin mens han lå på bakken med Jahr over seg. Retten nevner også at det ikke kan utelukkes at Benjamin ble tildelt knivstikkene før han kom seg over gjerdet. Knivstikket i overarmen og i brystet kan for eksempel være forenlig med hugg fra en person som befant seg bak Benjamin og som førte kniven med sin høyre hånd. Retten utelukker imidlertid at noen andre enn Jahr kan ha påført Benjamin stikkene i brystet og overarmen.

At Jahr har vansker med å sette grenser for voldsanvendelse er fremkommet blant annet gjennom forholdet på Storo, jfr. foran. Under voldsutøvelsen mot Inayat ble han så sliten at han ba Andreassen om hjelp og avløsning. I den rettspsykiatriske erklæringen, i et avsnitt som er betegnet ”egenbeskrivelse” – riktignok om situasjoner hvor han er blitt provosert – gir han uttrykk for at ”kommer han i en situasjon hvor han til slutt blir tvunget til å ta igjen fysisk” så ”tar han den fullt ut”. Dette er en av grunnen til at folk ikke innlater seg på slagsmål med ham; ”han gir seg ikke før han enten vinner eller ligger nærmest ihjelslått igjen (...) Når han så først er i denne fysiske slagsmålsituasjonen blir han plutselig helt klar, ikke lenger redd eller sint, gjør det han må gjøre målrettet til det hele er overstått.”

Retten har ved dette funnet bevist at det var Jahr som påførte Benjamin Hermansen det stikket i brystet som forvoldte hans død. Den kniven Jahr stakk med er ikke funnet. Jahr og Andreassen har forklart at Jahr tørket den ren for blod før den ble kastet. Det er funnet en kniv i Nordåsveien i nærheten av drapsstedet. Jahr har forklart at dette ikke er kniven han brukte, og det er heller ikke funnet spor på denne kniven som kan sette den i forbindelse med drapet.

Retten finner det bevist at Jahr forvoldte Benjamins død med vilje og således forsettlig. Det foreligger for Jahrs vedkommende ingen straffrihetsgrunn.

I det følgende tar retten standpunkt til Kvislers straffeskyld. Det dødlige knivstikket ble forøvet av Jahr. Kvislers ansvar vil i tilfelle være et samvirker- eller medvirkeransvar. Det er rettens standpunkt at Kvisler er skyldig i medvirkning til drapet.

Som retten har vært inne på tidligere, må det relativt kort tid etter avreisen fra leiligheten og senest da Kvisler ga Andreassen beskjed om å holde utkikk etter visse personer, vært klart hva som var hensikten med turen, nemlig å trakassere slike personer på en eller annen måte. Retten anser det bevist at Kvisler var klar over at Jahr hadde kniv med seg. Som nevnt har Andreassen til POT opplyst at alle var klar over dette. Hun har gått tilbake på denne forklaringen, men retten mener at Kvisler uavhengig av dette visste at Jahr bar kniv. Selv om Jahr og Kvisler ikke hadde bodd sammen særlig lenge, må det – i det miljø preget av voldsdeed som de begge var i – ha vært klart for ham at Jahr hadde for vane å bevæpne seg med kniv. Kvisler hadde sammen med Jahr deltatt i sammenstøtet på Storo og må – i hvert fall i ettertid og forut for drapet på Benjamin – ha vært klar over at Jahr bevæpnet seg med kniv og at han brukte kniven. Retten legger til grunn at om ikke overfallet var planlagt allerede da de tre kjørte fra Martin Linges vei, så var det Kvisler som under kjøreturen bestemte at de skulle ”ta” en utlending. Det var Kvisler som førte bilen som ble benyttet under turen. Han kjørte til Holmlia hvor han hadde vokst opp og var kjent. Det var videre han som kjørte bilen slik at den stanset i kort avstand fra Hadi og Benjamin, og det var han som først gikk ut av bilen og åpnet døren på den siden Jahr satt. Sammen med Jahr opptok han forfølgelsen av Hadi og Benjamin og sammen konsentrerte de seg om å angripe Benjamin slik det er beskrevet ovenfor. Som der beskrevet anses det også bevist at Kvisler på et relativt tidlig tidspunkt under forfølgelsen ble klar over at Jahr trakk kniven.

Overensstemmende med Hadis forklaring finner retten det bevist at Kvisler forfulgte Benjamin helt til han falt over gjerdet. Forfølgningen fra Kvislers side opphørte først da han deretter så at Jahr kom over Benjamin. Kvisler har forklart seg noe frem og tilbake om han så at Jahr da brukte kniven. I og med at Kvisler som nevnt var klar over at Jahr hadde kniv anser retten det imidlertid bevist at han var klar over at Jahr også ville bruke den. Det er for øvrig grunn til å anta at Kvisler kan ha hatt mer konkrete drapstanker da han kjørte til Holmliaområdet. Retten bygger her på vitneforklaringen fra Yvonne Rivera Jaquotot. Hun er etnisk spanjol. Hun gikk i samme klasse som Kvisler i barneskolen og i parallellklassen på ungdomsskolen. Deretter hadde hun hatt bare sporadisk kontakt med ham. Hun har forklart at hun traff ham i parkeringsanlegget ved Holmlia senter etter nyttårsaften 2000. De snakket sammen, og hun har forklart at Kvisler da blant annet sa til henne at han ikke var nazist i forhold til henne, men at hun og familien skulle holde seg inne i slutten av måneden fordi det da skulle skje noe historisk eller minneverdig. Hva som skulle skje ble ikke utdypet nærmere, men hun fortalte dette til sin mor og husket det straks hun hørte at Benjamin var blitt drept. Kvisler har benektet at han i det hele tatt har truffet Yvonne Rivera Jaquotot de siste 5 – 6 år. Retten finner ingen grunn til å betvile at frk Jaquotot har forklart seg riktig, men hva Kvisler mente med det han sa er naturligvis ikke helt klart. Under enhver omstendighet viser dette utsagnet etter rettens oppfatning i hvert fall at Kvisler ikke var fremmed for tanken på voldsutøvelse omtrent på det tidspunkt Benjamin ble drept. Frk. Jaquotot bor for øvrig på Holmlia.

Det som hittil er sagt er tilstrekkelig til å fastslå at Kvisler har medvirket til å forvolde Benjamin Hermansens død. Retten anser det imidlertid bevist at Kvisler har gjort mer. Som det fremgår av det som er gjengitt fra den rettsmedisinske undersøkelse er det overveiende sannsynlig at Benjamin er påført sår av 2 stikkvåpen, nemlig slik at stikket i ryggen er påført med et annet redskap enn det som har medført lesjonene i brystet og høyre overarm. Retten har lagt til grunn at de sistnevnte stikk er påført av Jahr med den kjøkkenkniven han hadde med seg. Hvis Jahr også har påført stikket i ryggen, må han i så fall ha disponert og benyttet 2 stikkvåpen. Da Jahr ble pågrepet i København 1. februar 2001 var han i besittelse av en springkniv. Han har forklart at han kom i besittelse av denne kniven først etter at han kom til Danmark. Jahr har for øvrig benektet å ha vært i besittelse av flere våpen enn kjøkkenkniven i forbindelse med at Benjamin ble drept. Sett på bakgrunn av at han har erkjent å ha stukket med kjøkkenkniv, er det vanskelig å forstå at han kan forklare seg uriktig på dette punkt. Tilståelse av å ha brukt 2 kniver, ville jo i

tilfelle spilt en underordnet rolle for Jahr. Det virker også helt upraktisk at en og samme person skal ha brukt 2 kniver under overfallet.

Det som da må legges til grunn er at det var Kvisler som med et eller annet stikkvåpen påførte Benjamin lesjonen i ryggen før han kom over gjerdet. Retten bygger sin bevisvurdering her også på det Hadi, Marina Helen Schiedler og Sølvi Marie Hansen har forklart. De sistnevnte vitner bor i leiligheter som ligger i etasjene over forretningen før gjerdet. Hansen har forklart at hun hørte noen i dette området rope au og/eller nei, mens Hadi og Schiedler har forklart at de hørte det ble ropt ”hva faen er det som skjer” eller noe tilsvarende mens Benjamin, Jahr og Kvisler befant seg i dette området. Hadi har vært sikker på at det var Benjamin som ropte dette, mens Schiedler har sagt at hun tror det var Benjamin som sa det. Retten legger disse vitneforklaringene til grunn som bevis for at Benjamin på dette sted ble påført en smerte på annen måte enn ved spark og slag, som Benjamin ikke hadde merker av, og finner bevist at det var Kvisler som påførte ham stikklesjonen i ryggen.

Retten legger til grunn at Kvisler – i hvert fall fram til Benjamin kom over gjerdet - i alle henseender har handlet like aktivt som Jahr med hensyn til å få tatt Benjamin. Kvisler har forklart at han ropte til Jahr for å få ham til å avslutte angrepet. Retten mener det er lite trolig at Kvisler har fremkommet med et slikt utsagn. Under enhver omstendighet har han i hvert fall sagt dette på et så sent tidspunkt at utsagnet var totalt uegnet til å få Jahr til å avbryte drapshandlingen. Kvisler var klar over at Jahr bokstavelig talt var på hugget for å ta Benjamin. Å rope at Jahr skulle slutte er da langt fra tilstrekkelig til å fritta for medvirkeransvar og fremstår ikke som stort mer enn en oppfordring til Jahr om å komme seg unna for å unngå å bli pågrepet. Kvisler var som nevnt klar over at Jahr hadde trukket kniven og ved å bidra til at Jahr fikk tak i Benjamin var det i hvert fall overveiende sannsynlig også for Kvisler at Benjamin ville bli drept. Kvisler hugg selv et våpen i Benjamins rygg. Kvisler har derfor handlet forsettlig. Retten mener Kvislers handlemåte står i direkte årsakssammenheng med drapet. Heller ikke for Kvislers vedkommende foreligger noen straffrihetsgrunn.

Når det gjelder drapet på Benjamin gjenstår å ta stilling til Andreassens straffeskyld. Hennes deltagelse er beskrevet i det foregående. Som nevnt var hun ikke ute av bilen og hennes straffeskyld må vurderes ut fra det hun visste skulle skje da de ankom Åsbråten.

Hun var i hvert fall klar over at Jahr og Kvisler skulle ”ta” noen. Hun var blant annet fra episoden på Storo klar over hva det innebar at Jahr og Kvisler ”tok” noen, og hun må derfor ha ansett det overveiende sannsynlig at den som ble tatt ville bli utsatt for en legemsbeskadigelse. Retten anser det bevist at Andreassen i likhet med Kvisler og med samme begrunnelse som for ham var klar over at i hvert fall Jahr hadde med seg kniv. Hun kunne derfor innse muligheten for at kniven ville bli brukt og også innse muligheten for dødsfølgen. Hun gjorde intet for å forhindre at kniv ble brukt. Derimot er det for Andreassens vedkommende ikke ført bevis for at hun kunne anse det som sikkert eller overveiende sannsynlig at drapet ville finne sted. Retten finner imidlertid grunn til å bemerke at Andreassens handling ligger tett opp mot medvirkning til drap. Hun så at Jahr tok frem kniven. Hun forble sittende i bilen og gjorde intet for å hindre at han tok den i bruk.

Andreassen er ved dette funnet skyldig i overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ. Heller ikke for hennes vedkommende foreligger noen straffrihetsgrunn.

I samtlige poster i tiltalebeslutningen er det påstått at de straffbare handlinger tiltalen gjelder er begått under særdeles skjerpende omstendigheter. Spørsmålet om særdeles skjerpende omstendigheter foreligger, hører – i hvert fall i den foreliggende sak – under straffespørsmålet og vil bli behandlet der.

Straffutmåling

Retten vil først ta stilling til om straffeloven § 233 andre ledd kommer til anvendelse på drapshandlingen og om straffeloven § 232 kommer til anvendelse for så vidt angår de øvrige overtredelser omhandlet i tiltalebeslutningen.

Straffeloven § 233 andre ledd omhandler de grovere drapstilfellene og skjerper strafferammen til fengsel i 21 år mot 15 for forsettlig drap, som dekkes av paragrafens første ledd. Det er i loven angitt flere omstendigheter som innebærer at drap må henføres under andre ledd. Det er blant annet vist til overlegg og gjentakelsestilfeller. Generelt er det vist til ”særdeles skjerpende omstendigheter”. Det er det sistnevnte alternativ som ligger til grunn for post I i tiltalebeslutningen.

I straffeloven § 233 er det ikke nærmere angitt hva som går inn under begrepet ”særdeles skjerpende omstendigheter”. Dette er imidlertid utdypet og fastlagt gjennom flere dommer fra Høyesterett. Ved lov 16. juni 1989 ble det foretatt en endring i straffeloven § 232. Det ble ved lovendringen innført hjemmel for å forhøye maksimumsstraffen ved nærmere angitte forbrytelser hvis forbrytelsen var utført ”under andre særdeles skjerpende omstendigheter” samtidig som det ble angitt at ”ved avgjørelsen av om andre særdeles skjerpende omstendigheter foreligger, skal det særlig legges vekt på om overtredelsen er begått mot en forsvarsløs person, om den er rasistisk motivert, om den er skjedd uprovosert, om den er begått av flere i fellesskap, og om den har karakter av mishandling”. Denne tilføyelsen har ikke direkte anvendelse i forhold til straffeloven § 233 andre ledd, noe det ved lovendringen heller ikke var behov for, i og med at sistnevnte bestemmelse allerede hadde en lengstestraff som samsvarer med den høyeste maksimumsstraffen vår lovgivning kjenner. Hva det etter straffeloven § 232 særlig skal legges vekt på ved avgjørelsen av om det foreligger særdeles skjerpende omstendigheter, må imidlertid etter rettens oppfatning også få betydning for fastleggingen av tilsvarende begrep i straffeloven § 233 andre ledd.

Det er rettens mening at et rasistisk motivert drap, i hvert fall som regel, må medføre at drapet anses å ha skjedd under særdeles skjerpende omstendigheter. Det mest karakteristiske for et rasistisk motivert drap er at det er vedkommendes rase som i hvert fall er hovedgrunnen til at vedkommende blir drept, eller sagt på en måte, drapet ville ikke ha blitt begått hvis den drepte var av samme rase som gjerningsmannen. At dette i alle siviliserte samfunn bør betraktes som en særlig skjerpende omstendighet ved et drap, er retten ikke i tvil om.

Det er rettens bestemte oppfatning at drapet på Benjamin Hermansen ikke kan karakteriseres som noe annet enn et rasistisk motivert drap. Den turen Jahr, Kvisler og Andreassen dro ut på aftenen 26. januar 2001, hadde – i alle fall etter hvert – som formål å ta utlendinger, og det er ikke tvilsomt at dette begrepet i denne sammenheng må anses som personer med en annen hudfarge og rase enn den typisk etniske norske. Benjamin Hermansen ville ikke ha blitt angrepet hvis han hadde hatt samme hudfarge som de tiltalte. For så vidt gjelder Jahr, bemerker retten at han, når han opptrer som én i flokken, åpenbart mister av syne at han kjenner mørkhudede som han har hatt et greitt og kameratslig forhold til. Benjamin hadde intet utestående med noen av de tiltalte og han opptrådte på ingen

måte provoserende. Overfor Jahr og Kvisler var han i realiteten helt forsvarsløs. Jahr og Kvisler begikk drapet i fellesskap. I tillegg til det rasistiske elementet foreligger det således også en del tilleggsmomenter. Samlet sett er omstendighetene slik at drapet må anses begått under særdeles skjerpende omstendigheter, og det rammes således av straffeloven § 233 annet ledd.

Også Andreassens befatning med drapet på Benjamin var rasistisk motivert. Hun ble med på turen i samme hensikt som Jahr og Kvisler og var på utkikk etter noen ”utlendinger” som kunne tas, og hun pekte ut mørkhudede Benjamin som et aktuelt offer. Tiltalen mot Andreassen gjelder for Holmlia-delen overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ. I henhold til § 232 skal rasistisk motivasjon tillegges særlig vekt ved avgjørelsen av om voldshandlingen er skjedd under særdeles skjerpende omstendigheter. Retten mener at Andreassens handling rammes av straffeloven § 229 tredje straffalternativ, jfr. § 232.

Når det gjelder post III, IV og V i tiltalebeslutningen, altså det som fant sted på Storo, finner retten at det ikke er ført tilstrekkelig sikkert bevis for at Jahr og Andreassen handlet ut fra rasistiske motiver. Før det kom til voldsanvendelse var det noe diskusjon mellom blant andre Andreassen og noen av guttene hun traff på stasjonen og det er på det rene at blant annet hennes fremtoning som nazist ble kommentert samtidig som hun ga uttrykk for hva hun mente om utlendingers tilstedeværelse i Norge. At spesielt Ali Suleman Inayat ble angrepet av Jahr og Andreassen synes imidlertid ikke først og fremst å ha vært bestemt av at han har et pakistansk utseende, men mer på grunn av at han i motsetning til de fleste andre guttene ikke gikk fra stedet. For øvrig legger retten til grunn at den behandlingen Inayat fikk ikke kan anses som helt uprovosert på bakgrunn av at han innlot seg i diskusjon med Andreassen. Det var i hvert fall et anspent forhold mellom dem.

For så vidt angår post III i tiltalen, mener imidlertid retten at straffeloven § 232 likevel kommer til anvendelse idet Jahr har brukt kniv mot Inayat. Det følger direkte av loven at bruk av kniv ved en legemskrenkelse innebærer at handlingen anses utført under særdeles skjerpende omstendigheter. Det samme er tilfelle for post IV i tiltalen. Bruk av flaske som slag- eller kastevåpen er ved legemskrenkelser utvilsomt bruk av særlig farlig redskap. Derimot anser retten at de spark Andreassen tildelte Inayat som beskrevet i post V i

tiltalen, ikke kan anses utført under særdels skjerpene omstendigheter. Det nevnes her at Andreassen antagelig hadde støvletter på beina.

Når det gjelder utmålingen av straffen for den enkelte tiltalte, bemerkes vedrørende Joe Erling Jahr at det må sies at han har hatt en svært vanskelig oppvekst. Han har forklart at foreldrene har vært separert så lenge han kan huske. Han bodde sammen med mor og en noe eldre bror til han var i 12 årsalderen. Moren ble da sammen med en rumensk musiker som så vidt forstås reiste en del rundt. Dette medførte at guttene ble boende alene mens moren kom innom en gang i blant for å fylle kjøleskapet med mat og legge igjen noen penger. Da Jahr var ca 16 år, flyttet broren hjemmefra slik at Jahr ble boende alene. Spesiell betydning for Jahrs tilknytning til det nynazistiske miljø som eksisterte på Bøler hvor han vokste opp, synes det å ha hatt at han i 1996 på T-banen ble ranet av en gjeng afrikanske gutter. Jahr anmeldte forholdet, noe som i neste omgang medførte at afrikanerne ville ta Jahr. For å forsvare seg mot dette fikk han hjelp av nynazistene. Jahr var glad for denne støtten og har gitt uttrykk for at nynazistene var bedre enn politiet, som ikke gjorde noe. Jahr har forklart at han før denne episoden ikke hadde hatt kontakt med nynazistene. Han vet ikke om han ble vervet til dette miljøet, men han tror nynazistene visste at han hadde problemer. Han har ellers forklart at det var etter overfallet på T-banen han begynte å gå med kniv.

Jahr hadde det heller ikke enkelt i sin skolegang. I 9. klasse ble han overført til Sollerudstranda skole som har barn som er lei av skolen. Jahr trivdes meget godt på denne skolen, og han begynte senere på Sogn videregående skole. Ansatte ved denne skolen har gitt ham gode skussmål. Han fikk lærlingekontrakt som platesveiser og ville fått fagbrev i dette faget sommeren 2001 hvis han ikke var blitt arrestert. Også lederen i den bedriften han var lærling i har gitt ham meget god omtale. I bedriften arbeidet også en farget arbeider. Det var ikke noe problem for Jahr at det i bedriften også arbeidet en mørkhudet person. Alt fra barndommen synes for øvrig Jahr ikke å ha opplevd det som et problem å ha omgang med enkelte mørkhudede, og han har forklart at han har truffet mørkhudede som ikke er slemme. Han har imidlertid erkjent at han lett glemmer at mørkhudede kan være greie og at alle ikke er like. Spesielt gjelder dette når han er sammen med venner i nynazistmiljøet.

Jahrs tilknytning til nynazistmiljøet synes ikke å bygge på noen ideologisk eller politisk overbevisning. Han er ikke særlig belest, men har plukket opp ting fra hefter og fra Internett. Det som særlig synes å ha tiltrukket Jahr er kameratskapet i det nynazistiske miljø, lojaliteten mot hverandre og viljen til å stille opp for dem som hører til i miljøet. Han har også vært fascinert av den såkalte ”hvit-makt”- musikken som brukes i dette miljøet. Jahr har også vært glad i å delta i fester og i den forbindelse å bruke alkohol.

Jahr har erkjent at han har vært med på voldsutøvelse. Mye av dette har vært fyllebråk, og voldsutøvelsen har skjedd overfor mennesker som har bedt om bråk og som også har fått det. Han har erkjent å ha vært med på å fremprovosere vold, men mener det ikke er blitt drevet målrettet vold mot utlendinger. For øvrig har han forklart at det har foregått ting som han ikke har villet være med på. Han har således evne til å innta selvstendige standpunkter. Ellers har han gitt uttrykk for at han mener at det i nynazistmiljøet eksisterer demokrati slik at det er flertallet som styrer og at det miljøet han kjenner ikke har noen leder.

Det er foretatt judisiell observasjon av Jahr. I observasjonen inngår også en psykologisk/-nevropsykologisk undersøkelse og test. De psykiatrisk sakkyndige konkluderte opprinnelig blant annet med at Jahr ikke led verken av mangelfullt utviklede eller varig svekkede sjelsevner. Etter å ha vært til stede under det meste av hovedforhandlingen, endret imidlertid de psykiatrisk sakkyndige konklusjonen på dette og har ansett Jahr som en person som lidende under mangelfullt utviklede, men ikke varig svekkede sjelsevner.

Ole Nicolai Kvisler synes å ha hatt et langt bedre og tryggere utgangspunkt for sitt liv enn det Jahr har hatt. Han vokste opp i det som kan kalles en vanlig familie. Han hadde sin ungdomstid på Holmlia hvor han gikk på barneskolen og ungdomsskolen. Han har forklart at det var mye bråk på skolen som skyldtes at barn og ungdom med minoritetsbakgrunn dannet gjenger som ikke nødvendigvis gikk etter etniske skillelinjer. Denne organiseringen var konfliktskapende.

Kvisler begynte etter ungdomsskolen på Stovner videregående skole. Han ble der kjent med personer i det høyre-ekstreme miljø. Disse oppfattet han som meget greie personer, og han tok 16 år gammel initiativ til å komme med i dette miljøet som han følte fellesskap

med. Det var særlig klesstilen og den fremmedfiendtlighet som var i miljøet som tiltrakk Kvisler.

I løpet av saken er det sagt mye om at Kvisler har hatt en lederrolle i det nynazistiske miljø. I hvert fall de fleste vitner som på en eller annen måte har tilknytning til miljøet, også Jahr og Andreassen, har benektet dette. Retten er imidlertid overbevist om at i hvert fall i forhold til Jahr har Kvisler fremstått som en leder. Han har vært en fysisk godt trent person. Han har offentlig, blant annet i forbindelse med Rudolf Hess-marsjen, fremstått som nynazist, blant annet gjennom uniformering. Retten legger til grunn at Kvisler er en person Jahr har sett opp til og fulgt, selv om Jahr etter rettens mening slettes ikke er et viljeløst individ uten evne til å innta egne standpunkter.

Veronica Andreassen har på mange måter en bakgrunn som kan minne en del om den Jahr har hatt. Hun synes således tidlig å ha opplevd problemer i sitt barndomshjem, noe som blant annet førte henne inn i rusmisbruk. Hun kom i fosterhjem og det var mens hun var der hun ble kontaktet av nynazister som blant annet hjalp henne å slutte med narkotika. Hun ble presentert for en person som er angitt å ha en fremtredende posisjon innen et bestemt nazistisk miljø. Hun tok opphold på Hokksund i et nynazistisk miljø der, men hadde også tilknytning til tilsvarende miljøer i Oslo og flyttet etter hvert dit. Andreassen synes særlig å ha vært tiltrukket av musikk- og festlivet i det nynazistiske miljøet, men har også hatt meget sterke rasistiske standpunkter. Hun gikk forut for hovedforhandlingen i denne saken offentlig ut med sitt angivelige brudd med det nynazistiske miljø, og har søkt behandling for å få fjernet nazi-inspirert tatovering på kroppen. Retten er i stor tvil om hvor sterkt og vedvarende dette angivelige bruddet med fortiden er.

Retten kan ikke finne at det ved straffutmålingen er noe spesielt å anføre i formildende retning. At en drapsmann har hatt en vanskelig bakgrunn og oppvekst kan ikke tilleggs noen særlig vekt når det gjelder en så alvorlig forbrytelse.

Det sentrale element ved straffutmålingen vil være drapet, og – for Andreassens vedkommende - det hun er funnet skyldig i i tilknytning til drapet. Selve drapshandlingen vil være den dominerende omstendighet. I denne saken kommer det til at drapet på Benjamin og også Andreassens befatning med det, har skjedd under særdeles skjerpene omstendigheter, noe som er et selvstendig moment ved straffutmålingen. At

særdeles skjerpene omstendigheter er funnet å være til stede beror i denne saken særlig på at drapet er rasistisk motivert. Det er som nevnt særlig dette som har gjort at drapet er henført under straffeloven § 233 andre ledd.

Det foreligger en rekke dommer hvor spørsmålet om straffutmåling ved overtredelse av straffeloven § 233 andre ledd er behandlet. Straffutmålingen varierer naturlig nok betydelig. Straffutmålingen i vår sak må bygge på rettspraksis ved overtredelse av straffeloven § 233 andre ledd. Bare i de helt spesielt gruppevekkende drap er lovens maksimumsstraff på 21 år gitt anvendelse. Så vidt vites er det ikke tidligere behandlet straffesaker hvor henføringen under straffeloven § 233 andre ledd er så sterkt knyttet opp til rasistisk motivasjon som i denne saken. Spørsmålet er om dette forholdet skal føre til en strengere straffutmåling enn i andre tilfeller hvor det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter.

Etter rettens oppfatning er så ikke tilfelle. Det er riktignok slik at rasistisk motiverte drap er skremmende og avskyelige. Men det er også mange andre drap, og retten kan ikke uten videre se at det er gitt at rasistisk motiverte drap uten videre skal settes i en særlig straffutmålingsmessig kategori. På ett punkt skiller imidlertid rasistisk motiverte drap seg fra de fleste andre drap: Historisk er det mange eksempler på at grupperinger har lavere terskel for å begå slike forbrytelser nettopp når det er "de andre" som blir ofre. Det er derfor i denne saken et særlig behov for å utmåle en straff som ivaretar almenpreventive hensyn. Straffen må være sterkt avskrekkende. Dette innebærer at straffen bør være betydelig strengere enn i ellers sammenlignbare drapssaker. Retten nevner også at et rasistisk motivert drap, begått av gjerningsmenn som tilhører slike grupperinger som de tiltalte tilhører, i større grad enn ellers er egnet til å skape frykt i befolkningsgrupper som føler seg i faresonen. Også dette forholdet må tillegges straffskjerpene vekt.

Med dette som bakgrunn finner retten at straffen for Jahr passende kan settes til fengsel 16 år. Straffeloven § 62 er iakttatt.

For Kvisler fastsettes straffen til fengsel i 15 år. Hans forhold til Jahr og hans medvirkning til drapet er av en slik karakter og omfang at retten, hensett også til tidligere domfellelser, som utgangspunkt ville ha utmålt straff som i hvert fall ikke ligger under straffen for Jahr. Kvisler er imidlertid domfelt ved Oslo byretts dom 26. juni 2001 til fengsel i 1 år og 8

måneder. Dette innebærer at den straff som er blitt utmålt ved byrettens dom må hensyntas ved straffutmålingen her, slik at den samlede straffen for de forhold som pådømmes i de to sakene ikke til sammen overstiger den straff som ville blitt utmålt om alle forhold var blitt pådømt i samme sak, jfr. straffeloven § 64.

For Andreassen fastsetter retten straffen til fengsel i 3 år. Dette er 6 måneder høyere enn aktors påstand. Aktor har opplyset at Andreassen i en annen sak har gitt POT opplysninger, og at det er tatt hensyn til dette i straffeforslaget. Retten finner å kunne legge dette til grunn uten videre dokumentasjon, jfr dom inntatt i Rt 1995 side 1975. Retten mener imidlertid at Andreassen har spilt en så vidt vesentlig rolle i forbindelse med drapet på Benjamin at straffen bør settes noe høyere enn det aktor har påstått. Ved utmålingen av straffen for henne er straffeloven § 62 iaktatt.

Jahr tilkommer pr i dag et fradrag på 353 dager for utholdt varetekt. For Kvisler og Andreassen utgjør varetektsfradraget henholdsvis 174 og 32 dager.

Erstatningskravene

Aktor har påstått Jahr og Andreassen dømt til solidarisk å betale erstatning til Ali Suleman Inayat med til sammen kr 20.000 fordelt med kr 1.000 for skade på klær og resten – kr 19.000 – som oppreisning.

Jahr er funnet skyldig i forsettlig å ha påført Ali Suleman Inayat en legemsskade. Skaden ble påført slik at Inayat, som ble lagt i bakken, blødde og derved fikk tilgriset klærne av blod. Retten legger til grunn at de blodstenkte klærne er blitt varig ødelagt. Jahr må erstatte ham utgiftene til kjøp av andre klær. Vilåårene for å dømme Jahr til å betale oppreisning er også til stede, jfr erstatningsloven § 3-5 første ledd litra a).

Andreassen er domfelt for blant annet å ha påført Inayat en legemsforrårmelse ved å ha sparket ham mens han lå nede. Hun må i erstatningsrettslig sammenheng anses medansvarlig for de skader som Inayat som følge av knivbruken er blitt påført sine klær og må kjennes ansvarlig sammen med Jahr for dette. Vilåårene for å dømme Andreassen til også å betale oppreisning er til stede. Hun har forsettlig påført Inayat en legemskrenkelse

som rammes av straffeloven § 228 første ledd. Retten bemerker at det er mest sannsynlig at Andreassen i strafferettslig forstand må anses for å ha medvirket til Jahrs bruk av kniv på Inayat, og dette tillegges vekt ved fastsettingen av oppreisningsbeløpet hun tilpliktes å betale. Det er derfor hjemmel i erstatningslovens § 3-5 første ledd litra b), jfr § 3-3, for å pålegge henne å betale oppreisning.

Retten har ikke spesielle bemerkninger til det oppreisningsbeløpet aktor har påstått, og Inayat tilkjennes erstatning overensstemmende med dette. Jahr og Andreassen er solidarisk ansvarlig for betaling av erstatningskravet, jfr erstatningsloven § 5-3 nr 1.

Bistandsadvokaten har på vegne av Benjamin Hermansens mor, Marit Hermansen, for det første lagt ned påstand om at de tiltalte solidarisk skal betale henne kr 130.475 for tap i fremtidig erverv. Marit Hermansen har vært sykmeldt siden drapet fant sted. Hun har hittil mottatt lønn under sykdom og ikke hatt noe inntektstap. Hun vil imidlertid nå måtte gå over til rehabiliteringspenger som det er opplyst vil utgjøre kr 176.700 i 2002.

Erstatningskravet utgjør differansen mellom rehabiliteringspengene og det hun ville fått utbetalt ved å være i arbeid og hensyntatt forventet lønnsstigning i 2002. Retten har ikke spesielle bemerkninger til tapsberegningen. Det foreligger årsakssammenheng mellom drapet og Marit Hermansens midlertidige arbeidsudyktighet, og dette er en påregnelig følge av drapet. Retten dømmer derfor de tiltalte til solidarisk å dekke beløpet.

Marit Hermansen har videre krevd oppreisning med kr 200.000 fra hver av de tiltalte. Kravet knytter seg til samme skade, og etter erstatningsloven § 5-3 nr 1 andre punktum er de tiltalte solidarisk ansvarlig for det oppreisningsbeløp de hver dømmes til å betale.

Jahr og Kvisler er dømt for med forsett å ha forvoldt Benjamins død eller medvirket til dette. De kan da etter erstatningsloven § 3-5 andre ledd pålegges å betale oppreisning til avdødes mor. Andreassen er funnet skyldig i overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ, men for hennes vedkommende er det ikke funnet å foreligge forsett med hensyn til dødsfølgen. Retten finner imidlertid å måtte legge til grunn at hun i så henseende har handlet grovt uaktsomt. Det er derfor grunnlag for å pålegge også henne å betale oppreisning.

Det er vanskelig, for ikke å si uråd, å komme frem til et godt begrunnet standpunkt med hensyn til hvilket oppreisningsbeløp foreldre som mister barn ved en drapshandling bør gis. Det uopprettelige tap og savnet av barnet vil gjerne være det dominerende for foreldrene som ikke noe beløp kan kompensere for. Det som her er nevnt har ført til at Høyesterett i dom inntatt i Rt 2001 side 274 fastsatte en normert oppreisning for slike tilfeller. Den normerte oppreisning ble satt til kr 125.000. Førstvoterende peker i dommen på at den normerte oppreisning vil være veiledende slik at retten kan fastsette et høyere eller lavere beløp når særlige forhold tilsier det. Retten er blitt stående ved at oppreisningsbeløpet i vår sak settes til kr 200.000. Retten legger vekt på at drapet må anses å ha vært en helt ekstraordinær påkjenning for fru Hermansen, ut over det drap av ens eget barn normalt representerer. Drapet har vært omfattet med enorm offentlig interesse, særlig på bakgrunn av det rasemessige aspekt ved handlingen. Fru Hermansen er blitt trukket inn også i denne del av reaksjonen mot drapet på Benjamin. Retten har stor forståelse for at dette har vært vanskelig å unngå for fru Hermansen, og vel neppe ønskelig heller sett fra hennes side. Hun har således måttet fremstå offentlig med sin sorg og er blitt gitt liten anledning til sorgbearbeidelse. Et rasistisk motivert drap vil – som her – kunne innebære ytterligere belastning for de nærmeste pårørende. Dette tilsier et høyere oppreisningsbeløp enn det Høyesterett la seg på i ovennevnte sak.

Saksomkostninger

Saksomkostninger er ikke påstått. Ingen av de tiltalte har økonomisk evne til å dekke saksomkostninger som derfor ikke idømmes, jfr straffeprosessloven § 437 tredje ledd.

Dommen er enstemmig.

D O M S S L U T N I N G:**I.**

- 1) Joe Erling Jahr, født 11. november 1981, dømmes for overtredelse av straffeloven § 233 første og annet ledd og straffeloven § 229 første straffalternativ, jfr straffeloven § 232, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til fengsel i 16 – seksten – år.

Ved fullbyrdelsen av straffen fragår 353 – trehundreogfemtire – dager for utholdt varetekt.

- 2) Joe Erling Jahr dømmes solidarisk med Veronica Andreassen til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale Ali Suleman Inayat kr 1.000 – ettusen – i erstatning og kr 19.000 – nittentusen – i oppreisning.
- 3) Joe Erling Jahr dømmes solidarisk med Ole Nicolai Kvisler og Veronica Andreassen til innen 2 – to – to fra dommens forkynnelse å betale Marit Hermansen kr 130. 475 – etthundreogtrettitusenfirehundreogsyttifem- i erstatning for tap i fremtidig erverv og kr 200. 000 – tohundretusen – i oppreisning, begge beløp med tillegg av 12 – tolv – prosent rente p.a. fra forfall til betaling skjer.
- 4) Saksomkostninger idømmes ikke.

II.

- 1) Ole Nicolai Kvisler, født 23. juli 1979, dømmes for overtredelse av straffeloven § 233 første og annet ledd, til fengsel i 15 – femten – år som særskilt straff i forhold til Oslo byretts dom av 26. juni 2001, jfr straffeloven § 64.

Ved fullbyrdelsen av straffen fragår 174 – etthundreogsyttifire – dager for utholdt varetekt.

- 2) Ole Nicolai Kvisler dømmes solidarisk med Joe Erling Jahr og Veronica Andreassen til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale Marit Hermansen kr 130. 475 – etthundreogtrettitusenfirehundreogsyttifem – i erstatning

for tap i fremtidig erverv, og kr 200. 000 – tohundretusen – i oppreisning, begge beløp med tillegg av 12 – tolv – prosent rente p. a. fra forfall til betaling skjer.

- 3) Saksomkostninger idømmes ikke

III.

- 1) Veronica Andreassen , født 16. februar 1983, dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ, jfr straffelovens § 232, straffeloven § 229 første straffalternativ, jfr § 232 jfr § 49, og straffeloven § 228 første ledd, alt sammenholdt med straffeloven § 62, til fengsel i 3 – tre – år.

Ved fullbyrdelsen av straffen fragår 32 – trettito – dager for utholdt varetekt.

- 2) Veronica Andreassen dømmes solidarisk med Joe Erling Jahr til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale Ali Suleman Inayat kr 1.000 – ettusen – i erstatning og kr 19.000 – nittentusen – i oppreisning.
- 3) Veronica Andreassen dømmes solidarisk med Joe Erling Jahr og Ole Nicolai Kvisler innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale Marit Hermansen kr 130. 475 – etthundreogtrettitusenfirehundreogsyttifem – i erstatning for tap i fremtidig erverv og kr 200. 000 – tohundretusen – i oppreisning, begge beløp med tillegg av 12 – tolv – prosent rente p. a. fra forfall til betaling skjer.
- 4) Saksomkostninger idømmes ikke.

Dommen ble avsagt ved opplesning for åpne dører i overvær av aktor, de domfelte og deres forsvarere. Advokat Kjærvik var representert av advokat Rene Ibsen.

De domfelte og Marit Hermansen ble gjort kjent med at dommen ved dette var forkynt for dem. De ble gjort kjent med adgangen til å anvende rettsmidler mot dommen.

Domfelte Jahr erklærte at han tok betenkningstid.

Domfelte Kvisler erklærte at han anket over avgjørelsen av skyldspørsmålet.

Domfelte Andreassen erklærte at hun tok betenkningstid.

Retten vil besørge dommen forkynt for Ali Suleman Inayat.

Retten hevet

Kåre Røkkum

Christian Bommen

Brita Helen Hoel

Anita Aukrust

Odd Amundsen